Адыгэ макъ

№ 171 (19936)
2011-рэ илъэс
БЭРЭСКЭШХУ
IОНЫГЪОМ и 2

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЕджапIэм фэчэфхэу екIолIэжьыгъэх

ШIэныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэхахьэу станицэу Джаджэм игурыт еджапIэу N 1-м тыгъуасэ щыкIуагъэм Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан хэлэжьагъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, мыгъэ апэрэ классым къэкIогъэ кIэлэеджакIохэмрэ я 11-рэ классым ихьагъэхэмрэ торжественнэ линейкэм апэу къырагъэблэгъагъэх. Нэужым гущыIэр ыштагъ зигугъу къэтшIыгъэ еджапIэм идиректорэу Елена Воробьевам. ИлъэсыкIэ еджэгъоу рагъэжьэжьыгъэм пае кIэлэеджакIохэм, ны-тыхэм, кIэлэегъэджэ коллективым ар игуапэу къафэгушIуагъ. Iоныгъом и 1-р сыдигъуи анахь зимэфэкIэу апэрэ классым ихьагъэхэр къыхигъэщыгъэх. ШIэныгъэу тапэкIэ зэрагъэгъотыщтхэм адакIоу, ахэр щыIэныгъэм нахь тэрэзэу хэгъэгъозэгъэнхэр, ныбджэгъуныгъэм, зэгурыIоныгъэм афэгъэсэгъэнхэр япшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр къыгъэнэфагъ. АщкIэ кIэлэегъаджэхэм къатефэрэр зэкIэ зэрагъэцэкIэщтым ицыхьэ зэрэтелъыри директорым къыхигъэщыгъ.

ШIэныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэм къекIолIэгъэ пстэуми къафэгушIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан. Адыгеим щыпсэурэ кIэлэеджэкIо мин 46-рэ фэдиз Iоныгъом и 1-м партхэм зэракIэрытIысхьащтхэр, ахэм ащыщэу минитфыр апэрэ классым зэрихьащтхэр республикэм ипащэ къыIуагъ. КъыткIэхъухьэрэ лIэужхэм шIэныгъэ куухэр зэрагъэгъотынхэ зэрэфаер, тикъэралыгъо, тиреспубликэ янеущырэ мафэ ахэм зэрагъэпсыщтыр къыхигъэщыгъ.

— Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевым Адыгеим Iоф щызышIэрэ кIэлэегъаджэхэм бэмышIэу зэIукIэгъоу адыриIагъэм а гупшысэр анахь шъхьаIэу къыщыхигъэщыгъ, — къыIуагъ АР-м и ЛIышъхьэ. — Республикэм гъэсэныгъэмкIэ исистемэ хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм пае лъэбэкъоу тшIыхэрэм УФ-м и Президент къадыригъэштагъ, сэнаущыгъэ зыхэлъ ныбжьыкIэхэм IэпыIэгъу тафэхъуныр пшъэрылъ шъхьаIэу къыгъэнэфагъ.

Мы аужырэ илъэсхэр пштэхэмэ, гъэсэныгъэм имодернизацие сомэ миллион 600 фэдиз республикэм щыпэIуагъэхьагъ. Iоныгъом и 1-м къыщегъэжьагъэу кIэлэегъаджэхэм ялэжьапкIэ процент 33-кIэ къаIэтыгъ. Ащ пэIухьащт ахъщэ тедзэу сомэ миллион 65-рэ хъурэр бюджетым къыдыхалъытагъ. Джащ фэдэу кIэлэеджакIохэр спортым нахь пыщэгъэнхэм пае гурыт еджапIэхэм футбол ешIапIэхэр къащызэIуахыгъэх. Мы уахътэм ехъулIэу ахэм япчъагъэ 60 мэхъу, 2011-рэ илъэсыр имыкIызэ джыри 14 къахэхъощт.

Джэджэ гурыт еджапIэу N 1-м иапэрэ класс ихьэгъэ кIэлэеджакIохэр (зэкIэмкIи 50) ТхьакIущынэ Аслъан анахьэу къыхигъэщыгъэх, кIэлэцIыкIухэм къафэгушIуагъ, гъэхъагъэхэр ашIынхэу къафэлъэIуагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, егъэджэным ищыкIэгъэ Iэмэ-псымэхэр зыдэлъ портфельхэр ахэм шIухьафтынэу афашIыгъэх. Джащ фэдэу ыпкIэ хэмылъэу тхылъхэр мыгъэ афащэфыгъэх.

Гурыт еджапIэм тапэкIэ гъэцэкIэжьынхэр рашIылIэнхэм пае сомэ миллионрэ ныкъорэ къызэрэфатIупщыщтыр республикэм ипащэ къэзэрэугъоигъэхэм къариIуагъ. Ащ нэмыкIэу, кIэлэцIыкIу площадкэм ищыкIэгъэ спорт псэуалъэхэмрэ биологие кабинетым изэтегъэпсыхьанрэ апэIуагъэхьанэу сомэ мин 200 шIухьафтынэу афишIыгъ.

Ежь кIэлэеджакIохэри усэ цIыкIухэм къяджагъэх, орэдхэр къаIуагъэх, еджэныр фэчэфхэу рагъэжьэжьыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьылIагъ

IофшIэнымкIэ гъэхъагъэу ышIыгъэхэм, илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу зэрэлажьэрэм ыкIи общественнэ IофшIэным чанэу зэрэхэлажьэрэм апае орденэу «Хэгъэгум ыпашъхьэ гъэхъагъэу щыриIэхэм апае» зыфиIорэм имедалэу я II-рэ степень зиIэр **Черков Анатолий Афанасий ыкъом** — Адыгэ РеспубликэмкIэ муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» ипащэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу
Дмитрий МЕДВЕДЕВ

Москва, Кремль
шышъхьэIум и 10, 2011-рэ илъэс
N 1085

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм кIэлэцIыкIум ифитыныгъэхэмкIэ и Уполномоченнэ ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм кIэлэцIыкIум ифитыныгъэхэмкIэ и Уполномоченнэ ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 5-рэ статья иа 1-рэ Iахь тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Ивашин Александр Борис ыкъор Адыгэ Республикэм кIэлэцIыкIум ифитыныгъэхэмкIэ и Уполномоченнэу гъэнэфэгъэнэу.
2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу
ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
Iоныгъом и 1, 2011-рэ илъэс
N 102

ШІушІэ ІэпыІэгъу афащагъ

Бирамыр къэсынкІэ тхьамэфитІу фэдиз щыІэу Чэчэн Республикэм и ЛІышъхьэу Рамзан Кадыровым гъэрекІо фэдэу мыгъи шъоущыгъу, хьаджыгъэ ыкІи пындж Адыгэ Республикэм щыпсэурэ быслъымэнхэм апае къаригъэщагъ (зэкІэмкІи тонн 36-рэ).

— Ащ щыщэу тонни 6-р псыр къызыкІэуагъэхэм апае къэдгъани, тонн 30-р дгощыгъэ, — къеІуатэ муфтиеу Емыж Нурбый. — Теуцожь районми, Шапсыгъи, Успенскэ, Красногвардейскэ, Кощхьэблэ, Шэуджэн районхэм а сэдакъэм щыщ Іахь ащагъ. ТэхъутэмыкъоеІэ районым щыпсэурэ динлэжьхэм зэдаштагъ ахэм къатефэгъэ тонни 3-р псыкъиуным зэрар зэрихыгъэ цІыфхэм афагъэкІонэу. Краснодар щыпсэурэ быслъымэнхэми яттыгъэм щыщэу килограмм 500 къызэкІагъэкІожьыгъ а мурад дэдэр яІэу. Арэущтэу зэІукІагъ гъомылэпхъэ тонн мини 8. Ар къуаджэхэу Къэбыхьаблэрэ Пщычэурэ ядгъэщэн зэхъум, гъусэ фэтшІыгъ Шапсыгъэ къоджищым (Афыпсыпэ, Псэйтыку, Пэнэхэс) ыкІи поселкэу Яблоновскэм, къалэу Краснодар адэс быслъымэнхэм къаугъоигъэу сомэ мин 73-ри. Ащ нэмыкІэу, псыр къызыкІэуагъэхэм апаеу аІуи Сирием къикІыгъэ кІалэхэм щыгъын зэфэшъхьафхэр мэщытым къырагъэолІагъэх. ШІушІэ ІэпыІэгъур зыфэдгъэхьазырыгъэ къуаджэхэу Къэбыхьаблэрэ Пщычэурэ анахь чІыпІэ къин итэу ащыпсэурэ унэгъо 35-у къыхахыгъэхэм сомэ мин тІурытІу аратынэу тшІи, а зэпстэур тиІофышІэхэу Шъхьэлэхъо Ибрахьимэрэ Мамый Зуретрэ зыцІэ къетІогъэ псэупІэхэм тыгъуасэ анагъэсыгъ.

ТызэрэщыгъуазэмкІэ, мыхэм Къэбыхьаблэрэ Пщычэурэ адэс унагъохэм гъомылапхъэр зэфэдэу аратыгъ, ахъщэр спискэу къаІуагъэкІагъэм тетэу агощыгъ, щыгъынэу ащагъэри фаехэм, зыфэшІу хъугъэхэм харагъэхызэ ашІыгъ.

— Пстэуми тэшІэ Чэчэн Республикэми псыкъиуным гумэкІыгъохэр къызэрэфихыгъэхэр. Ау ащ емылъытыгъэу, сэдакъэ тиреспубликэ къыфэзыгъэкІогъэ Рамзан Кадыровым ишІушІагъэ фэдэ пчъагъэкІэ бэгъуагъэу къыІукІэжьынэу тыфэлъаІо, быслъымэнхэм ацІэкІэ «тхьауегъэпсэу» етэІо, шІум фэлажьэу Алахьым бэрэ ерэгъэпсэу, — еІо Емыж Нурбый.

КъыхэдгъэхъожьынщІэ ащ фэдэ сэдакъэ Р. Кадыровым республики 8-мэ, Волгоградскэ ыкІи Астраханскэ хэкухэм зэраригъэщагъэр. ЗэпстэумкІи тонн 360-рэ ащ тетэу ыгощыгъ.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

Тиакадемикхэм къахэхъуагъ

ШышъхьэІум и 19-м ШІэныгъэхэмкІэ Дунэе Адыгэ Академием ичленхэм язэІукІэ Налщык щыІагъ. Повесткэм хэтыгъэ Іофыгъохэм анэмыкІэу «ШІэныгъэхэмкІэ Дунэе Адыгэ Академием иакадемик гъэшІуагъ» зыфиІорэ щытхъуцІэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу, кІэлэцІыкІу къэшъокІо ансамблэу «Нэф» зыфиІорэм изэхэщакІоу, Дунэе Адыгэ Хасэм ивице-президентэу КІэрмыт Мухьдинэ фэгъэшъошэгъэным иІофи хэплъагъэх.

— Мыщ фэдэ щытхъуцІэр зыфагъэшъуашэхэрэр ежь ышъхьэкІэ лъэпкъым ихэхьоныгъэ зиІахьышІу хэзышІыхьагъэхэр, ащ итарихъ, ибзэ, икультурэ къэгъэнэжьыгъэнхэм хьалэлэу дэлэжьэгъэхэ общественнэ, политическэ ІофышІэхэр, тхакІохэр, шІэныгъэлэжьхэр арых, — гъэзетэу «Шапсугия» зыфиІорэм ритыгъэ интервьюм къыщиІуагъ АМАН-м иапэрэ вице-президентэу, профессорэу Бырсыр Батырбый. — ЩытхъуцІэм ифэгъэшъошэн псынкІэу зэшІокІырэп: кандидатхэм якъыхэхын охътабэ ехьы — консультациехэми охътабэ акъудыи. КІэрмыт Мухьдинэ иІоф ІэшІэх хъугъэ, академик пстэуми ащ икандидатурэ дырагъэштагъ, ащ къеушыхьаты Мухьдинэ адыгэхэм шІу зэралъэгъурэр.

НЫБЭ Анзор.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэр агъэцэкІэжьыгъ

Адыгэ Республикэм ит кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр зэрымыкъухэрэм къыхэкІэу, чэзыум хэт сабыйхэм япчъагъэ илъэс къэс нахьыбэ мэхъу. Мы гумэкІыгъор дэгъэзыжьыгъэным пае республикэм ипащэхэм зэшІуахырэр макІэп. КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэр кІэу къызэІуахых, зищыкІагъэхэм гъэцэкІэжьынхэр арашІылІэх. Арэущтыми Іофхэм языгъэт уигъэрэзэнэу щытэп.

Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Джамбэчые дэт кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу «Насып» зыфиІорэм ипащэу ДыдыкІ Марыет мы мафэхэм зыІудгъэкІагъ, мы лъэныкъомкІэ зэшІуахын алъэкІыгъэхэр къэдгъэІотагъ.

— ЖъоныгъокІэ мазэм кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм гъэцэкІэжьынхэр етшІылІагъэх, — еІо М. ДыдыкІым. — АщкІэ Красногвардейскэ районым иадминистрацие ипащэу ІэпыІэгъу къытфэхъугъэ Тхьэлъэпэ Вячеслав тызэрэфэразэр къыхэзгъэщымэ сшІоигъу. Ащ ишІуагъэкІэ учреждением хэт шъхьаныгъупчъэхэр пластиккІэ зэблъэтхъугъэх. Унашъхьэри къытфызэбларигъэхъунэу тыкъыгъэгугъагъ. Джащ фэдэу ны-тыхэми алъэкІ къамыгъанэу яшІуагъэ къытагъэкІыгъ. ІыгъыпІэм игъэцэкІэжьын пэІухьащт краскэр ахэм къащэфыгъ. Тичылэ цІыкІу нахь мышІэми, джырэ уахътэм кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм чІыпІэхэр щафикъухэрэп. Мы уахътэм ехъулІэу сабыиплІ чэзыум хэт, тлъэкІ къызэрихьэу ахэми яІоф зэхэтфыщт. ІэпыІэгъу къытфэхъухэрэм зэкІэми «тхьашъуегъэпсэу» ясэІо.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

ЦУАМЫКЪО (ХыдзэлІ) Къэралхъан Къасимэ ыпхъу

ШышъхьэІум и 28-м, бэрэ зэсымэджэ нэуж илъэс 90-м итэу Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу Цуамыкъо (ХыдзэлІ) Къэралхъан Къасимэ ыпхъум идунай ыхъожьыгъ.

Къэралхъан 1921-рэ илъэсым къуаджэу Къэбыхьаблэ къыщыхъугъ, ау иныбжьыкІэгъу лъэхъан Хьатикъуае дэсхэ янэшхэм адэжь щигъэкІуагъ ыкІи ащ щеджагъ. 1941-рэ илъэсым Хэгъэгу зэошхор къызежьэм ышыпхъу игъусэу райвоенкоматым лъэІу тхылъ чІалъхьагъ фронтым кІохэмэ зэрашІоигъор къыраІотыкІэу. ЗэшыпхъуитІури заом имэшІуае псаоу къыхэкІыжьыгъэх ыкІи Мыекъуапэ псэупІэкІэ къыхахыгъагъ.

Къэралхъан дзэ къулыкъум зыхахьэм, Ставрополь краим ит къалэу Курсавкэ авиаспециалистхэр къызщагъэхьазырхэрэ еджапІэу дэтыгъэм агъэкІуагъ. Ошъогу заом хэлэжьэрэ самолетхэм къырадзыхырэ бомбхэр къэзыгъэхьазырхэрэм ар япэщагъ.

Къэралхъан зыхэтыгъэ авиаполкыр лъэсыдзэхэм, танкистхэм, артиллеристхэм ІэпыІэгъушІоу яІагъ. Къалэхэу Воронеж, Курскэ, Белгород, Харьков, Киев, Львов, Польшэм икъалэу Катовице, Германием икъалэхэу Берлин, Дрезден, Чехословакием икъалэ шъхьаІэу Прагэ шъхьафит зышІыжьыгъэхэм ахэтыгъ. Джащ фэдиз зэо гъогур адыгэ бзылъфыгъэм зэпичыгъ.

Къэралхъан Сталиныр зыкІэтхэжьыгъэ щытхъу тхылъ пчъагъэ иІагъ. Джащ фэдэу заом иветеран къыфагъэшъошэгъагъэх Хэгъэгу зэошхом иорденэу я II-рэ степень зиІэр, медальхэу «За боевые заслуги», «За взятие Берлина», «За освобождение Праги», «За победу над Германией» зыфиІохэрэр, юбилей медалыбэ.

Зэо ужым Къэралхъан хэку исполкомым илъэсыбэрэ инструкторэу щылэжьагъ, къэлэ киносетыми Іутыгъ, аужырэ илъэсхэм бэрэ сымаджэу къыхьыгъ. Непэ ар Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранхэм ясатырхэм ахэмытыжьми, ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет иІофышІэхэм Къэралхъан ащыгъупшэщтэп. Бзылъфыгъэ гушІубзыоу зэрэщытыгъэр, адыгэ шэн дахэхэр зэрэхэлъыгъэхэр зышІэщтыгъэ цІыфхэм бэрэ агу илъыщт. Ибынхэмрэ иІахьылхэмрэ ужыпкъэ мафэ афэхъунэу Тхьэм телъэІу.

Заом, ІофшІэным, УІэшыгъэ КІуачІэхэм ыкІи правэухъумэкІо органхэм я Адыгэ республикэ совет.

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет гухэкІышхо щыхъоу макъэ къегъэІу шышъхьэІум и 28-м, илъэс 90-м итэу, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу, Берлин зыштагъэхэм ахэтыгъэу Цуамыкъо (ХыдзэлІ) Къэралхъан Къасимэ ыпхъум идунай зэрихъожьыгъэмкІэ, ибынхэми иІахьылхэми афэтхьаусыхэ.

Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледжым иадминистрацие гухэкІышхо щыхъоу фэтхьаусыхэ колледжым ипсэолъэшІ отдел ипащэу Блэгъожъ Руслъан Мыхьамодэ ыкъом къинэу къыфыкъокІыгъэм — ятэ идунай зэрихъожьыгъэм фэшІ.

ТегущыІэнхэу къырагъэблагъэх

Пшызэ псы гъэІорышІапІэм разделэу «Оценка воздействия на окружающую среду» зыфиІорэмкІэ общественнэ тегущыІэнхэр зэрэзэхищэрэмкІэ макъэ къегъэІу. Мары темэу къыгъэнэфагъэхэр: «Разработка проекта схемы комплексного использования и охраны водных объектов (СКИОВО) бассейна р. Кубань», «Разработка проекта нормативов допустимого воздействия по рекам бассейна Кубани».

Общественнэ тегущыІэнхэр 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 12-м зэфахьысыжьыщтых. Пстэури мы адресымкІэ къекІолІэнхэу къырагъэблагъэх: **Краснодар, урамэу Краснэр, 19.** Пшызэ псы гъэІорышІапІэм ыкІи ащ икъутамэхэм тхылъхэм нэІуасэ защыфэшъушІын шъулъэкІыщт мы адресхэмкІэ: **Краснодар, урамэу Краснэр, 180-а, (861) 253-73-07, Мыекъуапэ, урамэу Крестьянскэр, 236, 52-18-42** е сайтым мы адресымкІэ: **www.kbvufgu.ru**

Іофтхьабзэу «Зебра»

Гъогухэм транспортэу атетым къыхахьо къэс, лъэсрыкІохэм ясакъыныгъи нахь хагъэхъон, шапхъэхэр шІокІ имыІэу агъэцэкІэнхэ фае. КІэлэцІыкІухэр ары нахьыбэу шапхъэхэр зыукъохэрэр. Транспортэу къэсыгъахэм ыпэ зэпачыныр, ошІэ-дэмышІэу гъогум къытелъэдэнхэр, агъэнэфэгъэ чІыпІэмкІэ мыкІохэу, зыщыфаехэм гъогур щызэпачыныр яшэн. Арышъ, ныхэм гъогурыкІоным ишапхъэхэр мызэу, мытІоу ясафыйхэм агу къагъэкІыжьынэу тялъэІу. Гъогум тетхэми, общественнэ транспортым исхэми Іэдэб ахэлъынэу, зыфэсакъыжьынхэу яжъугъэшІэн фае. Гъогум нахьыжьхэр зэрэщызекІохэрэр ары щысэ афэхъурэр, ны-тыхэм къараІорэр ары зэдэІухэрэр.

ИлъэсыкІэ еджэгъур мары рагъэжьагъ, кІэлэеджакІохэр бэу гъогухэм къатехьажьыгъэх. Арышъ, кІэлэцІыкІухэр къэухъумэгъэнхэм, щынэгъончъэу зекІонхэм фэшІ АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ ГИБДД-мкІэ и ГъэІорышІапІэ и ДПС Іофтхьабзэу «Зебра» зыфиІорэр Іоныгъом и 1-м къыщыублагъэу и 10-м нэс республикэм щырагъэкІокІыщт.

ГЕНЕРАЛЫР къырагъэблэгъагъ

Я 131-рэ мыекъопэ мотошхончэо бригадэм ипэщагъэу, генерал-майорэу Владимир Губкиныр ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет къырагъэблэгъагъ.

Ар непэ Москва щэпсэу, иунагъо игъусэу, Мыекъуапэ зэригъэлъэгъунэу, иIахьылхэм заIуигъэкIэнэу ежь иунэе автомашинэкIэ къэкIуагъ. Адыгеим икъэлэ шъхьаIэ дэтыгъэ дзэ гарнизоным бэрэ ипэщагъэти, партием ихэку комитет иапэрэ секретарыгъэу Бэрзэдж Нухьэ зэрэфэрэзагъэр, джащ фэдэу адыгэ кIалэхэу инэIосагъэхэри зэрэщымыгъупшэхэрэр ыгу къэкIыжьхэу къыIотэжьыгъэхэр гъэшIэгъоных.

Генералым игукъэкIыжьэу зигугъу къышIыгъэр бэ. Генрих Бартащуки, Чыназыр Асльани (тIури полковникых) В. Губкиным къулыкъу дахьыгъ. Генералым ыгъэшIэгъуагъ Мыекъуапэ зэхъокIыныгъэу фэхъугъэхэр, нахь дахэ зэрэхъугъэр.

А мэфэ дэдэм генералри, ащ къулыкъу дэзыхьыгъэ нэбгыриплIыри, ветеран советым иIофышIэхэри зэгъусэхэу къэлэ гарнизоным ылъэныкъо щагъэуцугъэ саугъэт зэфэшъхьафхэр зыдэщыIэхэм кIуагъэх. Чэчэн заом хэкIодэгъэ дзэкIолIхэм ясаугъэтхэм къэгъагъэхэр акIэральхьагъэх. А чIыпIэр тегъэпсыхьагъэу зэрашIыгъэм генералыр инэу щыгушIукIыгъ, мы сурэтхэри ащ щытырахыгъэх.

ВЕТЕРАНЫР агъэшIуагъ

Я 70-рэ илъэсхэм Адыгэ хэку военкоматым идзэ комиссарыгъэу, отставкэм щыIэ полковникэу Николай Машковыр непэ Мыекъуапэ щэпсэу. Джырэблагъэ ар ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет къырагъэблагъи, ыныбжь илъэс 80 зэрэхъугъэр хагъэунэфыкIыгъ ыкIи коллективыр фэгушIуагъ.

Ветеранхэм яреспубликэ совет итхьаматэу Г. Бартащукрэ ТекIоныгъэм иреспубликэ фондэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхьырэм ипащэу А. Чыназырымрэ юбилярым гущыIэ дэхабэ фаIуагъ, псаунагъэ пытэрэ щыIэкIэ-псэукIэ дахэрэ иIэнхэу фэлъэIуагъэх, ахъщэ шIухьафтын фагъэшъошагъ ыкIи ахьэкIагъ.

Ащ фэдэу ветеранхэм ясовет къызэрэпэгъокIыгъэр, зэрагъэшIуагъэр зэригуапэр къыхэщхэу полковникым псэлъэ дахэ къышIыгъ, «тхьашъуегъэпсэу» къариIуагъ.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет ипресс-секретарь.

ЦIЫФЫМРЭ ПIУНЫГЪЭМРЭ

ДЭХАГЪЭР унагъом къыщежьэ

ЩымыIэр ныбжьыкIэхэмкIэ апэрэ пый. Зигъот мэкIэ унагъохэм къарыхъухьэрэ сабыйхэр ны-тыхэм зэрадэIэпыIэхэрэм имэхьанэ цIыкIоп. НахьыбэрэмкIэ автомобильхэр атхьакIхэзэ, хьапщып зэмылIэужыгъохэр ащэхэзэ, ахъщэ къагъахъэ. КIэлэ Iэтахъом иупчIэхэр зэхэпфынхэр псынкIагъоп. ЕджапIэм шIэныгъэу щагъотырэм имызакъоу, унагъоми гъэсэпэтхыдэ щызэхахыныр ящыкIагъ. НахьыбэрэмкIэ шэнышIухэр ясабыйхэм зэрахалъхьащтхэм ны-тыхэр пылъых.

Унэгъо зэгурыIожьхэм сабыйхэр дэгъоу ащапIух. ШъхьэкIэфэныгъэ зэфашIыжьы, нахьыжъхэр агъэлъапIэх, IофшIэныр шIу алъэгъу, нахьыкIэхэм анаIэ атырагъэты. Ны-ты лъапIэхэр! Шъуиунэгъо кIоцI пIуныгъэ амалэу щыжъугъэфедэхэрэм шъуакъытегущыIэзэ, гъэзетым шъукъатх. Къалэхэм, чылэхэм щытхъур зытефэхэрэр мымакIэу адэсых. КIэлэегъэджэ, къулыкъушIэ, врач, шофер, псэолъэшI унагъохэм зэфыщытыкIэу арылъыр жъи кIи ашIогъэшIэгъонынщтэу къысщэхъу. Ахэр къэсэзыгъаIорэр хъугъэ-шIагъэу слъэгъухэрэр арых.

Мафэ горэм ным илъэситф зыныбжь сабыир игъусэу троллейбусым къитIысхьагъ. Джащ лъыпытэу тIысыпIэ къыратыгъ. «Шъхьаныгъунчъэм дэжь ситIысынэу сыфай», — ыIуи сабыир къэгъыгъ. «Плъэгъурэба нэнэжъ ащ дэжьым щыс» — джэуап къыритыжьыгъ ным. «Сыда зыкIыщысыр? Сэ шъхьаныгъупчъэм дэжь сыфай», — ыIуагъ сабыим икIэрыкIэу. «Ащ ичIыпIэ къыуитынэу зигъэхьазырырэп!» — къыпигъохыжьыгъ ным. А гущыIэр зэхэзыхыгъэ ныом Iалъмэкъэу ыIыгъым илъыгъэ картофыр къитэкъузэ, сабыим къыфэтэджыгъ. Троллейбус джэхашъом тетэкъогъэ картофым лъакъокIэ еозэ, сабыир шъхьаныгъупчъэм IутIысхьагъ. ИкIалэ къыдэхъугъэм зэрэрыгушхорэр зэхапшIэу, ныр къыгосыгъ. Мы хъугъэ-шIагъэр троллейбусым щызылъэгъугъэхэми ным е сабыим зи раIуагъэп. КъэшIэгъуаеп а сабыир зыфэдэ хъущтыр. Ным, обществэм сыда шIуагъэу ащ къафихьыщтыр?

Илъэсих фэдиз зыныбжь кIэлэцIыкIумрэ янэрэ автобусым къихьэхэзэ, «Тыда сыздэтIысыщтыр?» — ыIуи сабыим къызIуипхъотыгъ. Апэрэ тIысыпIэм тес лIыжъым «УныбжьыкI, плъакъохэр пытэх, ущытыми хъущт», — къызыреIом, автобусым исхэм ащыщхэмрэ нымрэ лIыжъыр агъэмысэзэ бэ къыраIуагъэр. Ар лIыжъым шIоемыкIоу къыкIэлъыкIогъэ къэуцупIэм щикIыжьыгъ.

ТапэкIэ зигугъу къыщысшIыгъэ хъугъэ-шIагъэхэм афэд джыри къэсIотэщтыр. Автобусым тисэу тыкIозэ, ерагъэу щыт ныор агъэтIысынэу сапэкIэ щысыгъэ кIэлэкIитIумэ сялъэIугъ. СигущыIэ зэхамыхыгъэмэ сIуи джыри зэ къыкIэсIотыкIыжьыгъ. Къэзгъэтэджынхэ сымылъэкIызэ, нэбгъунджыкIэ къысфыдеплъэкIыхэзэ, зыщикIыщтхэм нэси кIуагъэх.

Мыщ фэдэ хъугъэ-шIагъэхэр мафэ къэс цIыфхэр зэрытIысхьэрэ транспортым щыплъэгъущтых. Шэн дэйхэр тиныбжьыкIэхэм къахэмыфэнхэм пае тэ, нахьыжъхэм, ренэу гъэсэпэтхыдэ ятIон фае. Зым ыIорэр адырэм римыутыжьэу, зэдедгъаштэмэ дэгъу. Нахьыжъхэм шъхьэкIэфэныгъэ афашIыным, лъэкI зимыIэм IэпыIэгъу фэхъунхэм афэдгъэсэнхэ фае. Ежь ныбжьыкIэхэри лIыжъныожъ зэрэхъущтхэр, якъарыу къызэрэзэкIэкIощтыр къагурыIомэ дэгъу.

БЭРЭТЭРЭ Мурат.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

ЛЪЭПКЪ МУЗЕИМ ИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Апчым хэпшІыкІырэр мэшІэты

Урысыем инароднэ сурэтышІэу Алексей Зель апчым пкъыгъо гъэшІэгъонхэр хешІыкІых, дунаим щызэлъашІэ. Сэнаущыгъэ ин зыхэлъ цІыфым иІофшІагъэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей къыщагъэлъагъо. Пресс-зэІукІэу зэхащагъэм къызэрэщаІуагъэу, Египет, Индием, Японием, Кореим къащагъотыгъэ пкъыгъохэм къаушыхьаты апчым хъырахъишъэхэр хашІыкІынхэ зэралъэкІыщтыгъэр.

ЛІэшІэгъу 55-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, апчым имэхьанэ дунаим щашІэщтыгъ. Я XIX-рэ лІэшІэгъум икІэуххэм апчым сатыу зэрэрашІырэм дакІоу, промышленностым игъэкІотыгъэу щагъэфедэу фежьэгъагъэх. Апчым ишІын егъэжьапІэ фэзышІыгъэу алъытэрэр нэмыц шІэныгъэлэжьэу Отто Шотта (1851—1935). Наукэм игъэхъагъэхэм къапкъырыкІызэ, апчым игъэфедэн Іоф дишІагъ. Фридрих Сименс къыугупшысыгъэ хьакум ишІуагъэкІэ, зэпамыгъэоу апчым пкъыгъохэр хашІыкІыщтыгъэх.

— Сыбиолог, — еІо Алексей Зель. — Апшъэрэ гъэсэныгъэ сиІэу сэнэхьатэу къыхэсхыщтым мэхьанэ естыщтыгъ. Апчым сызыІэпищэныр сэрыкІэ шъэфыгъэп. Ащ хэпшІыкІын плъэкІыщт пкъыгъохэр сипкІыхьмэ ахэслъагъохэуи уахътэ къыхэкІыщтыгъ.

Коцышъхьэхэр зэпэжъыужьых, бзыухэр хьасэм щэбыбых, баджэм исурэт — ахэр дахэу шІыгъэх, ІапэкІэ уанэсы пшІоигъоу зафэощэи.

Москва дэт заводхэм ащыщ А. Зель Іоф щишІэзэ апчым пкъыгъуабэ хэпшІыкІын зэрэплъэкІыщтым ынаІэ тыридзагъ. Исэнэхьат нахь куоу зэригъэшІэным пае еджэзэ, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъи, ибаиныгъи къыпкъырыхьагъэх. Бзыухэр, къэкІырэ уцхэр, псэушъхьэхэр, чъыгхэр иІэшІагъэхэм бэ хъухэу ахэолъагъох. Узыгъэщхыхэрэри къахэкІых. Баджэм чъыг къутамэм зыфищэигъ, лъапэкІэ нэсы шІоигъу, ау къыдэхъурэп...

Пцэжъыехэр, къухьэхэр, къэгъэгъэ Іэрамхэр, чылысыр, нэмыкІхэри искусствэм ишэпхъэ лъагэмэ адиштэхэу гъэпсыгъэх. Лъэпкъ музеим иІофышІэхэу Тэу Аслъан, Надежда Бурмистровам, Сыджыхь Маринэ, нэмыкІхэм къытаІуагъ апчым фэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъоным дунэе мэхьанэ зэрэратырэр, республикэм и Лъэпкъ музей къызэригъэдэхагъэр.

Апчыр бгъэплъызэ мэстанэм фэдизым къыщыублагъэу къухьэ сурэтхэр, фэшъхьафхэри зэпэжъыужьхэу хэпшІыкІынхэ зэрэплъэкІыщтыр Алексей Зель иІофшІагъэ хэолъагъо. Къэгъэлъэгъоныр чъэпыогъум и 11-м нэс Лъэпкъ музеим щыкІощт, искусствэр зышІогъэшІэгъонхэр зэхэщакІомэ рагъэблагъэх.

Сурэтхэр Лъэпкъ музеим икъэгъэлъэгъонхэм къащытырахыгъэх.

КЪЫХЭТЫУТЫГЪЭМ КЪЫРАІУАЛІЭРЭР

Аллее дахэхэр тищыкІагъэх

Шышъхьэlум и 20-м «Адыгэ макъэм» къыхэтыутыгъэ тхыгъэу «ЛІыхъужъхэм, цІэрыІохэм яаллеехэр тищыкІагъэх» зыфиІорэм тигъэзетеджэхэм яеплъыкІэхэр къыраІуалІэх. Апэу макъэ къытэзыгъэІугъэмэ ащыщхэм язэфэхьысыжьхэм шъуащытэгъэгъуазэ.

КЪУЛЭ Мыхьамэд, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ лъэпкъ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащ, Урысыем изаслуженнэ артист, Адыгеим инароднэ артист:

— СшІогъэшІэгъонэу гъогогъуитІо седжагъ. Темыр Осетием сыщыІэу Владикавказ зыщысплъыхьэзэ, республикэм ицІыф цІэрыІомэ афэгъэхьыгъэ аллеер синэплъэгъу къызефэм, сызэгупшысагъэр макІэп. Сигупсэ Адыгеим ащ фэдэ гупчэ къыщызэІуахмэ цІыфмэ гуапэ ащыхъущтэу слъытагъэ.

Тарихъым, гъэсэныгъэм, искусствэм, нэмыкІхэм зафэбгъазэми, узэрыгушхонэу тиреспубликэ иІэр бэ. Дэгъуба тицІыф шІагъохэм ящытхъу тэри тІуатэмэ. Хьау. Зым зыр щытхъужьыным фэшІ аллеер къызэІуахын фаеу слъытэрэп. НыбжьыкІэхэм титарихъ нахьышІоу ашІэным, хьакІэу Адыгеим къакІорэмэ тицІыфхэр зэрагъэлъэгъунхэм мэхьэнэ хэхыгъэ ятэты. Ахъщэшхо пэІухьанэу къысщыхъурэпышъ, аллеем игъэпсын Адыгеим шІэхэу щыфежьэнхэу сэгугъэ.

ЕДЫДЖ Мэмэт, бзэхэр зыщызэрагъэшІэрэ Гупчэу «Активым» идиректор шъхьаІ, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ, Дунэе Адыгэ Хасэм иІофшІэн чанэу хэлажьэ:

— Мыекъуапэ Адыгеим зэрикъэлэ шъхьаІэр къыхэщэу щытын фае. Тиреспубликэ блэкІыгъэ уахътэу иІэр зэдгъашІэзэ, тапэкІэ тыплъэным фэшІ аллеехэр, саугъэтхэр тищыкІагъэх. Къэлэ паркым Нэгумэ Шорэрэ Шэуджэн Мосэрэ ясаугъэтхэм анэмыкІ дэплъагъорэп. Паркым унэмысызэ КІэрэщэ Тембот исаугъэт плъэгъущт. Гъэмафэм хьакІэу тиреспубликэ къакІорэр нэбгырэ шъэ пчъагъ. Туристмэ загъорэ сяплъышъ, сэгушІо. Сыбыр къикІыгъэмэ тиреспубликэ епхыгъэ гукъэкІыжь яІэ ашІоигъоу зыцІэ къесІогъэ саугъэтхэм апашъхьэ уцухэзэ нэпэеплъ сурэтхэр зытырарагъэхыхэу сэлъэгъу. Ащ сегъэгушІо, сырэгушхо.

Едыдж Мэмэт зэрилъытэу, саугъэтхэр нахьыбэ хъухэу Мыекъуапэ щагъэуцунхэр игъу, ау мылъкукІэ ащ тыфэмыхьазырыІоу тэІошъ, хэкІыпІэ къэдгъотын тлъэкІыщт. ЛІыхъужъхэм, цІыф цІэрыІохэм ясурэтхэр чІыпІэ хэхыгъэхэм агъэуцунхэм бэп ищыкІагъэр. Гум къинэжьынхэу тизыгъэпсэфыпІэхэр щытынхэм пае къэлэ паркыр нахьышІоу къызыфэдгъэфедэн фае. Паркым ешъопІэ-шхапІэу щашІырэм еплъыкІэ шъхьаф фытиІ. Ари Едыдж Мэмэт къыдилъытэзэ, тарихъыр, культурэр зыгъэлъапІэхэрэм, гъэшІэгъонэу зызыгъэпсэфы зышІоигъохэм паркыр якІопІэшІу хъуным кІэхъопсы. Іофыр зырагъажьэкІэ, иІахьышІу хишІыхьаным фэхьазыр.

Дзюдо. Урысыем изэнэкъокъу

Казань иалырэгъу щыбэнэщтых

Шышъхьэlум и 30-м къыщыублагъэу Іоныгъом и 5-м нэс Урысыем дзюдомкІэ изэнэкъокъу Казань щыкІощт. Адыгэ Республикэм ибэнакІохэр зэІукІэгъумэ ахэлажьэх. Тренерхэу Беданэкъо Байзэтрэ Бастэ Сэлымрэ Адыгеим идзюдоистхэм япащэхэу Татарстан щыІэх.

Урысыем дзюдомкІэ ишъолъыр зэнэкъокъу хэлажьэхи, Казань щыкІощт кІэух зэнэкъокъум щыбэнэнхэу фитыныгъэ зиІэ хъугъэхэр арых гъогу техьагъэхэр. Ордэн Андзаур, ШъэоцІыкІу Рустам, ШъэоцІыкІу Айдэмыр, Тимур Бучукури, Елена Ткаченкэр, Анна Шимон, Дяченко Руслъан, ФиІапшъэ Астемыр куп зэфэшъхьафхэм ахэтхэу алырэгъум щыбэнэщтых. Медальхэр къыдэзыхыхэрэр Европэм, дунаим язэнэкъокъухэм ахэлэжьэщтых. Тибатырхэм гъэхъагъэ ашІынэу афэтэІо.

Баскетбол

«Динамо-МГТУ» — «Атаман»

Мыекъопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м илъэс ешІэгъум зыфегъэхьазыры. ШышъхьэІум и 31-м ыкІи Іоныгъом и 1-м ныбджэгъу зэІукІэгъухэр тикъалэ щыриІагъэх.

Суперлигэм щешІэрэ командэу «Атаман» Ростов-на-Дону тиспортсменхэм яхьэкІагъ. Бэрэскэжъыем зэрешІагъэхэр:

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Атаман» Ростов-на-Дону — 58:86.

Тыгъуасэ зэІукІэгъур зэраухыгъэр:

«Динамо-МГТУ» — «Атаман» — 75:91.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаІэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр
АУЛЪЭ Руслъан

Редактор шъхьаІэм игуадзэр — пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр
НЭПШІЭКЪУЙ Заур

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: **adygvoice@mail.ru**

Зыщаушыхьатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 5374
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2147

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00